

אהת שאלתי

למדתי נעניתי ונהנית

אחריות אישית

מוכרת האמרה המפורסמת "להצלחה אבות רבים, אבל הכישלון יתום". כשאדם מצליח, בכל תחום שהוא, רבים ישמחו לקחת את הקרדיט, אך בכשלון לא ממהרים ליטול אחריות.

בפרשת השבוע, שמיני, אנו קוראים על מצב שבו במשך פרק זמן לא שרתה שכינה בעם ישראל. תגובתו של אהרן, שהיה הכהן הגדול, היתה קודרת. הוא נכנס עם משה לאהל מועד, אך פשר ביאתם לא ברור. בתורה לא מבואר מדוע נכנסו לשם, כפי שכתוב 'וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם' (ט, כג).

אך מדוע נכנסו? לשם מה? ביאר רש"י: "כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואמר יודע אני שכעס הקב"ה עלי ובשבילי (= בגללי) לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו למשה: משה אחי, כך עשית לי, שנכנסתי ונתביישתי. מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל".

מרבית בני אדם במצב דומה, היו מייחסים את אשמת סילוק השכינה לזולת. יתכן שהיו מוצאים עוד כמה "שותפים" ותולים בהם את הקולר, בפרט כשמדובר בנוק ציבורי (כמו בפרשתנו) שמשליך על ציבור שלם, בסילוק השכינה מעם ישראל.

אולם אהרון לא נהג כך, אלא פעל בניגוד לטבע האדם. כשראה אהרון שלא ירדה שכינה, הוא לא ניסה לתלות את האשמה באדם אחר. למרות שעשה ככל שנדרש ממנו, הבין שרק הוא אשם בכך, ואינו זוכה לשכינה בעקבות חטאו. על אף שיכל למצוא שותפים רבים ונוספים לסילוק השכינה, הוא האשים בכך רק את עצמו.

ביאר רבי ירוחם ליבוביץ', המשגיח ממיר, בספרו 'דעת חכמה ומוסר' ח"ג, שזו מידת צדיקים, שנובעת מהכרה עצמית של שפלותם, כמו גם חיובם למצוא את אשמת המקרים רק בהם ובעצמם, ולא להקל בעצמם ובמקום זה לתלות את הקולר באחרים. **זו דמות של מנהיג אמיתי, שאינו מחפש אשמים נוספים ולא מביט מעבר ל- ד' אמותיו כדי לאתר ולספח אליו עוד אשמים.**

יש אמרה ידועה, שכשאדם מראה בידו צורה של ירייה באקדה, הבוהן מופנית כלפי מעלה (כביכול כלפי הקב"ה). האצבע מופנית כלפי הזולת שעומד כנגדו. רוצה לומר – אני מאשים אותך. אולם תמיד יש להתייחס לשלוש האצבעות הנותרות – אמה, קמיצה וזרת שמופנות כלפי האדם היורה. רוצה לומר – האשם קודם את עצמך ורק לאחר מכן את זולתך.

לתגובות – office@shaalti.co.il

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר.